31ste Jaargang. — N° 22. Abonnementsprijs : fr. 15,00 per jaar — 30 centiemen het nummer Zaterdag 1 Juni 1935.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

AANKONDIGINGEN.
Per regel . . . . . fr. 1,00
Voor Allerlei en Provincie-nieuws . . . . . fr. 2,00
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels . . . . fr. 3,50
Elke regel meer . . . . . fr. 0,75

BUREEL & REDACTIE:
DRUKKERIJ COLLÉE
REGULIERENWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postchek N° 84855. — Telefoon 12.

Hemelzang

Alle zang, die in de kerk gezongen wordt, en is daarom geen kerkzang, gelijk al die in de kerk spreken daarom ook nog geen predikanten en zijn.

Ook die oorzaken ware 't beter, indien men den waren kerkzang een anderen naam gaf, een naam waaraan iedereen hem wel erkennen kon.

Gingen of voeren onze voorouders uit om te baden of te bidden, zoo hieten zij hun vaart, hun gang een beevaart, een beegang.

Bij aangezien de zang dien men in de kerk pleegt maar dient om de gelooviger te helpen te zamen God te loven, danken, smeeken en bidden, zoo verdiende hij wel beezang, bidzang of bedezang geheeten te worden.

Maar ik heb in Jan Ruusbroec's werken, die prior was te Groendale bij Brussel, nog een schooner woord gevonden, en een bekwamer om de eigenheid van den kerkzang zijn gepasten naam te geven.

Hemelzang heet Jan Ruusbroec 't geen wij nu kerkzang plegen te noemen.

En inderdaad, een zingend gebed of een biddend gezang dat is hemelzang, of ik en verta geen Vlaamsch meer !

Hemelzang is een pogen van den mensch om, op de aarde, met Gods hulp, te zingen en te bidden gelijk men in den hemel bidden en zingen zou.

« Uw wil geschiede op de aarde als in den hemel ! »

Hemelzang is de zang dien de H Kerk, op de aarde, van 's hemelswege, ja, van Godswege, heeft ingericht en goedgekeurd.

Hemelzang is de zang van gebed, dat biddend zingen, dat den hemel open doet, 't is de hemelsleutel gelijk St-Augustinus het verstaat.

Is het geen hemelzang als de priester de woorden des hemels uitgalmt, zingende gelijk de Engelen te Bethlehem : **Gloria in excelsis Deo** — Eere zij God in den hemel !

Is 't geen hemelzang als de priester zingt : **Sursum corda** — Hooge hemelwaarts uw harten ! — en dat al het volk eenpariglijk antwoordt : **Habemus ad Dominum** — Onze harten zijn al ten hemel opwaart ?

Dat is een schoon woord van Jan Ruusbroec, al is 't een oud ! En wilden 't de Vlamingen die Vlaamsch schrijven of drukken aanvaarden, het zou na zes honderd jaar vergeten geweest te zijn, weer ter sprake komen, dunkt mij.

Ach hemelzang !

Ware 't al hemelzang, dat er in de kerk gezongen wordt.

GUIDO GEZELLE.

De Eigenliefde

De eigenliefde is de gehechtheid aan zichzelf en aan andere zaken om zichzelf. Zij maakt dat de mensch zichzelf hartstochtelijk verheft en hem tot dwingeland jegens anderen zou maken, indien de voorspoed hem er de noodige middelen toe gaf...

Er is niets zoo onweerstaanbaar als de verlangens der eigenliefde, niets zoo verborgen als haar ontwerpen, niets zoo behendig als haar handelwijze. Haar sluwheden kunnen niet afgebeeld worden, haar wijzigingen zijn grooter dan gedaantewisselingen, haar spitsvondigheden overtreffen die der scheikunde.

De eigenliefde ontmoet men in alle leeftijden, voorwaarden, in alle standen. Zij leeft overal, zij leeft van alles, zij leeft van niets. Zij past zich aan bij het bezit der goederen en bij het gebrek daaraan ; zij dringt zelfs binnen bij die lieden die tegen de eigenliefde ten strijde trekken, zij dringt binnen in hun plannen, en wat bewonderenswaardig is : zij haat zichzelf met hen : zij bemoedigt haar eigen ondergang ; zij werkt aan haar verderf ; eindelijk, zij wil niets bestaan, en op voorwaarde dat zij bestaan kan, wil ze wel aan zichzelf tot vijand in zijn !

Men moet zich niet verwonderen zoo zij soms de hardste gestrengheid aankleeft, en zoo zij met deze in bondgenootschap treedt om zich te vernietigen, omdat terwijl zij zich op een plaats vernietigt, zij zich op een andere plaats innestelt. Wanneer men denkt dat zij haar genoegen laat varen, heeft zij dit slechts onderbroken of verdraagt. Zelfs wanneer zij overwonnen is, als men meent ervan verlost te zijn, ziet men ze triomfantelijk terug te midden van haar nederlaag.

Zoodaar de schildering der eigenliefde, van heel het voorkomen slechts een korte en lange woeling is. De zee is er een treffend beeld van : de eigenliefde ook, in de deining van ebbe en vloed en in haar golven, een voorstelling van de bewogen opvolging van de gedachten en de eeuwige beweeglijkheid der eigenliefde.

Naar La Rochefoucauld.

* * *

Tot daar de beschouwingen van dezen auteur. De overdreven eigenliefde doet denken die ermede behept is onwaarheden zeggen, die men met zijn teenen voelt. Hij zal bevestigen dat hij nederig is en verlangt onbekend te blijven, aldan dat hij bij iedereen gekend is als een intrigant van eerste gehalte.

Ook ziet men hierboven dat de strijd tegen de eigenliefde niet gemakkelijk is.

« De ware kennis, zegt de Navolging van Christus, bestaat in de minachting van zichzelf. Het is een groote volmaktheid, zichzelf waarlijk voor gering te houden en over anderen steeds goede en hooge opinie te hebben ». (Boek I, 2, 4).

De Redevoering van M. Van Zeeland te Arlon

In zijn groote redevoering te Arlon op 24 Mei jl. uitgesproken, deed dhr. Eerste-Minister zekere verklaringen die verdienen aangestipt te worden, ten einde het verder verloop der gebeurtenissen te volgen.

De stoutste van M. Van Zeeland schijnt wel wat al te hoogdravend : « Ik zal mij slechts volkaan gevoelen wanneer ik in mijn land zulke wilskracht zal opgewekt hebben dat dit land beslist in alle gezicht een tijdstip van luister zal intreden : van zedelijken luister, van verstandelijken luister, van schoonheidsluister, van algemeenen luister, die zijn oorsprongelijken luister van het verleden waardig is ».

Dat zijn maar woorden. Maar hoe kan men dan ernstig het overzicht van den Premier opnemen en niet verrozen voor gen benevelden kijk op de dingen. Hij zeide : « Naar welken kant ook wij ons wenden, moet ik verklaren dat de feiten onze verwachtingen overtroffen hebben. De frank is op een **achterwaartsche buitengewoon solide stelling** vastgelegd ; de bankeriss is gansch uit onze bekommernissen verdwenen ; de prijzen zijn gunstig, boven onze verwachting ; de fiscale ontvangsten zijn klaarblijkend aan 't stijgen en wij hopen aanmoedigende resultaten in opzicht van het evenwicht der begrooting ».

Hij leet dan terecht bijzonder nadruk op de vermindering van de werkloosheid, daar er sedert twee maanden 30.000 volledigwerkloozen terug arbeid vonden.

Doch hij is verplicht bij te voegen :

« Wij hebben geslaagd, wij hebben ons doel bereikt, maar de bekomen **uitslagen** aanzie ik in den grond als **voorloopig**, het eindresultaat moet van onze actie in haar geheel beschouwd afhangen ».

Ja daar zit het hem ! En ziehier hoe dhr. Eerste Minister over den toestand in zijn onmiddellijke omgeving oordeelt.

« Wij zijn een Regeering van wat nationale gedracht. Wij zijn **geen driepartijdige regeering**. Een driepartijdige regeering is zulke regeering waarin vertegenwoordigers der partijen optreden om een vergelijk over bepaalde punten van hun politiek programma te treffen. Zulks is het geval niet. Al de politieke kwesties blijven buiten ons regeering-programma. Wij hebben een economisch programma, een **programma van economisch herstel**. Dit programma is moeilijk genoeg om uit te voeren en de moeilijkheden onzer taak zijn groot genoeg om ze niet met moeilijkheden van politieken aard te vermeerderen ».

Maar in strijd met deze verklaringen van dhr. Eerste-Minister helen de dagbladen de uitlatingen van Minister Delattre aan, die zich aldus uitspraak :

« Ik ben de vertegenwoordiger van de arbeidende klasse in de Regeering. Mij werd opgedragen de belangen van dezen stand te dienen en de gemandateerde van de socialistische partij in den Kroonraad te zijn ».

Hoe die verklaringen accordeeren ? Zou M. Van Zeeland niet wat al te optimist zijn ?

Onderwijs

VERGADERING VAN AFGEVAARDIGDEN DER SCHOOLWERKEN TE LUIK.

Een vergadering dezer werken werd op Donderdag 23 dezer in het College St-Barthélémy, te Luik, onder voorzitterschap van Mgr. Tilliaux, gehouden. Men bemerkte de aanwezigheid van verscheidene opzieners en andere overheidspersonen.

De E.H. Gillet sprak over de samenwerking tusschen school en familie. Z.H. de Paus wil dat deze twee middens, voor het welzijn van het kind, hun actie zouden combineeren en doen overeenstemmen. Hoe zal men daartoe geraken ? Men zal een ouders-comité oprichten. Zulk comiteit zal het vertrouwen der familiën winnen en veel misverstand vermijden.

Een andere spreker, de E.H. Froidure, heeft het over dnn schoolvrede. De nieuwe regeering heeft zich verbonden tot het eerbiedigen van den schoolvrede. Zal de parlementaire schoolcommissie erin gelukken de juiste formuul voor een waren schoolvrede te vinden ? Ons plan moet steunen op liefde en toewijding.

DE RADIO-OMROEP IN DIENST VAN HET ONDERWIJS.

Op behendige wijze benuttigd kan de radio wel goede hulp in de school bijbrengen. Men mag echter niet vergeten dat hij nimmer het directe onderwijs van den goeden leeraar, den meester, kan vervangen. 't Is een aanvulling en gelijk elke aanvulling is zo niet onmisbaar. Dit gezegd, ziehier een paar inlichtingen over de benuttiging van den radio-omroep in het onderwijs.

* * *

In Finland zijn 900 scholen met een totaal van 60.000 leerlingen bij den omroep voor scholen aangesloten.

Einde October jl. waren er in Italie 2.685 apparaten in de scholen in gebruik.

Interessant is het programma van den school-omroep in Zwitserland voor een maand. Op 8 Januari werd een ochtendfeest gehouden. Den 10 vertelde Dr. Tilgenkamp onder den titel : « Een Zwitsersche ballon boven Rusland » iets over de Gordon-Bennett-vlucht van 1934. Den 16 volgde een hoorspel over Denis Papin « De uitvinding van de stoommachien ». Den 18 sprak Dr. Massarey over zijn ervaringen in een oase der woestijn. Een causerie van P. Stucker : « Waarom kunnen we de maan niet bereiken ? » had op den 22 plaats. Den 26 ongeveer Fr. Mohr de jongd met « De dierentuin in de muziek », terwijl door Hans Schwarz met vertellingen onder der titel « Op Italiaansche landwegen », het aardige Zwitsersche schoolprogramma voor die maand besloot.

* * *

Interessant is zulk programma wel, maar de leerstof is **niet aangepast aan den graad van vordering van alle leerlingen**, en dus noodzakelijk minder vruchtdragend dan wanneer ze door den onderwijzer ontwikkeld wordt. En hoe staat het intusschen met de afwerking van het programma, met den leergang, met de toepassing van het principe van concentratie der leerstof ? Alleen kan die school-omroep aangenaam afwisseling brengen, en interessante belangstellingspunten doen vinden.

* * *

ONDERWIJZERSBELANGEN.

In de Kabinetsraad op 27 Mei jl. schouden werden onderzocht de volmachtbesluiten betreffende de aanvullende bezoldigingen aan de onderwijzers door de gemeente toegekend, en nopens de gelijkheid der wedden van onderwijzers en onderwijzeressen. Er werd beslist deze besluiten in den zin van de wenschen der belanghebbenden te verbeteren.

Het zal voortaan aan de gemeentebesturen toegelaten zijn hun aanvullende vermeerdering van de onderwijzerswedden van 50 t.h. op 40 t.h. van de wettelijke wedden te brengen.

Wat deze wettelijke wedden aangaat wordt de gelijkheid tusschen de onderwijzeressen en onderwijzers hersteld.

Financies en Economie

HET INDEXCIJFER.

Tegenover 15 April is het indexcijfer vastgesteld op 15 Mei met 9 punten gestegen. Dit maakt, van af den dag der muntontwaarding gerekend, 17 punten, hetgeen gelijkstaat met een stijging der levensduurte met 3 t.h.

Wij mogen echter niet uit het oog verliezen dat het indexcijfer op hetzelfde tijdstip van verleden jaar 662 punten bedroeg, in plaats van 638 op den huidigen dag.

Het loont wellicht de moeite de verhooging van nabij te ontleden.

De gemiddelde verhooging van den prijs van het brood bedraagt, na twee maanden ontwaarding, 21 centiemen. Een lichte verdere verhooging is niet uitgesloten, alhoewel de prijs van het graan teekenen van verslapping geeft.

Over het algemeen hebben de prijzen der buitenlandsche producten een merkelijke verhooging ondergaan, die nog niet tot staan is gekomen. Zoo is de gemiddelde prijs van den Santos koffie met 51 centiemen per kilo, de olijfolie met 2.18 fr. de liter, de thee met 78 centiemen de kilo gestegen.

Voor de binnenlandsche producten is de verhooging minder merkbaar. De prijzen van het vleesch zijn zoo goed als onveranderd gebleven, deze van het varkensvleesch daargelaten. Professor Baudhuin meent, dat een vermeerdering van de toegestane invoercontingenten daaraan spoedig een einde zal stellen.

Wat zal de toekomst ons brengen ? Zonder twijfel een verdere verhooging. Niemand heeft ooit verondersteld dat een muntontwaarding van 28 t.h., op dit oogenblik doorgedreven, zich bij een verhooging van 3 t.h. zou beperken. Prof. Baudhuin voorziet een verhooging van 10 tot 15 t.h. Hij verwacht dat het indexcijfer de twee komende maanden nog gestadig zal stijgen in dezelfde mate als in de twee voorbije maanden. Daarna zal er een relatieve stabilisatie intreden.

Vooruit - Achteruit

Bij gelegenheid van de Rerum Novarum-viering werd op eenige belangrijke cijfers gewezen.

In 1920 konden de christene organisaties slechts steunen op 108.000 leden, terwijl de socialisten 800.000 leden geteld hadden.

In 1935, dus 15 jaar later, zijn de christene organisaties tot een getal van 925.000 leden vooruit gegaan, terwijl de socialisten teruggingen tot een getal van 558.000 aangesloten.

Waaruit spruit die groote vermeerdering van het ledental der christene organisaties. Uit de vaste directieven die door de encyclieken « Rerum Novarum » en « Quadragesimo Anno » gegeven werden, en die aan de leiders der christene syndikaten een vast actieplan bezorgd hebben, dat meer en meer blijkt de goede directieven te bevatten om op de oplossing der economische crisis aan te sturen.

Oudheidkunde.

IN ZUID TONGEREN : LAAT-MIDDELEEUWSCHE EN MODERNE OVERBLIJFSELEN.

Ofschoon ons overzicht thans over veertien dagen draagt en meer, kunnen we beknopt zijn, daar het Zuidergedeelte der stad, in de nabijheid van de Jeker slechts middeleeuwsche vondsten oplevert. Zoo was het voor de tranchees in het Begijnhof, voor die tusschen den buitenmuur der gevangenis en de Jeker, en die door de Kastanjelaan gegraven.

Kastanjewal. — De doorsnede door den Kastanjewal, in de richting van Luikerpoort, leverde tot nu toe niets merkwaardigs op. De 4 m. diepe tranchee bevindt zich overal in aangevoerde aarde en zelfs de wortelen der eenwenoude kastanjebomen hinderen de werken minder dan men zou verwacht hebben, daar men weinig rondsche wortels over te kappen heeft. Het wortelgestel der boomen schijnt dus hoofdzakelijk spilvormig te zijn en loodrecht in de eens mulle aarde te zijn doorgedrongen.

Langs den Zuidmuur der gevangenis. — De gevangenis is gebouwd op een gedeelte van het terrein waar vroeger het Minderbroedersklooster stond. Zie daarover O. Rolyns en J. Paquay, in het Maandschrift **Limburg**, IV (1923), pp. 75 en 176 ; Men vindt hier de noodige aanduidingen om er uit af te leiden dat de gebouwen van dit klooster zich van achter het koor der St-Janskerk tot naar de Jeker toe uitstrekten. Het is van belang dit te weten, want dit laat toe zich een gedacht te vormen van zekere muren die men tusschen den Zuidmuur der gevangenis en den oovermuur van de Jeker ontmoet. De laatste vergezeling van het Minderbroedersklooster in Zuidwaartsche richting naar de Jeker toe, dagteekent uit 1687, en dit zal de gevonden fondeeringen dateeren. Om die vergeeling te doen, moesten ook zekere gebouwen afgebroken worden, doch die zullen wel zulke dikke muren niet gehad hebben, als men thans bij het graven der tranchee langs den Zuidmuur der gevangenis ontdekte. Indien men als richtingspunt het Westelijk einde van gezegden Zuidmuur der gevangenis neemt, dan ontmoet de pijler op 8 m. afstand, naar het O. toe, een eersten muur van 1.30 m dikte, en dan 5 m. verder nog een anderen muur van dezelfde dikte, namelijk 1.30 m. Beide muren zijn van Zuid naar Noord en waren, langs de Oostzijde, gansch in mergelblokken, langs den anderen kant in brikken. Voor memorie zij ook vermeld dat men het gewelf van een grooten modernen put moest onderlegden en na plaatsing van de riooldbuizen weer herstelde. Wegens de gedurige doorzijpeling van het Jekerwater bleek het werk voor heel deze doorgraving zeer moeilijk. Hetzelfde was overigens het geval op het aanpalend terrein van de oude gendarmerie.

In de Jekerstraat. — Bij het maken van de verbindingen op 2 Mei jl., ontmoette men langs den Westerkant der straat een muur in mergelblokken onder den stoep of trottoir der huizen Nrs. 29 tot en met 43. Deze lange dikke muur is dus ongetwijfeld een overblijfsel van het klooster der Regulieren. De Reguliere kanunniken van St-Augustinus vestigden zich in den Zuidwestelijken hoek van Tongeren in 1424. Maar de muur waarvan hierboven sprake, klimt zelfs zoo hoog niet op daar bij eerst bij een uitbreiding of vergrooting van het eerst kleine klooster gebouwd werd.

In de Wijngaardstraat. — Het gedeelte der Wijngaardstraat beneden Koolkuil en Minderbroedersstraat leverde weinig of niets op. De laag der niet bewerkte aarde werd niet bereikt. Wel waren er op zekere diepte, sporen van een kiezelweg aanwezig, maar 't gold hier een herwerkten, middeneuwschen weg.

Begijnhof. — Men maakte hier tranchees « Onder de Linde », voor het Slachthuis, in Breedestraat, in Slachthuisstraat. Nergens ontmoette men een Romeinschen muur en de reden blijft steeds dezelfde : de tranchee dalt niet diep genoeg. Wel vond men bij het graven der kijkschouw aan het einde der Slachthuisstraat op 2 m. afstand van de St-Catharinastraat veel afval, waaronder ook groote hoeveelheden van Romeinsch metselwerk, maar hier daalde men reeds op de diepte van 2.20 m. en men kan denken dat men de Romeinsche laag naderde.

G.S.

* * *

VOOR DOCUMENTATIE.

Rutten-Mei. — In « **De Stad, Een weekblad voor Vlaanderen** », nr. van 10 Mei 1935, publiceert M. Herman Moerkerk een zeer interessante reportage over **Rutten-Mei** : Het spel van Sint Evermarus, met 13 plaatjes opgeduisterd. Dit nummer kost 2 fr. Te bekomen bij alle dagbladverkoopers, of rechtstreeks bij den Uitgever, De Coninckplein, 19, Antwerpen.

Diplomatische betrekkingen met de Sovjets

In zijn ministeriele verklaring sprak M. Van Zeeland zich uit voor den hervatting der betrekkingen met de Unie der Russische Sovjet-republieken.

De Regeering heeft zich echter niet bepaald verbonden daartoe over te gaan.

Men kan zulks verdedigen of bestrijden, en zekere argumenten kunnen zoowel voor als tegen die erkenning uitgespeeld worden.

Immers vanuit het rechterlijk, diplomatisch standpunt uit beschouwd, dient gezegd dat de Sovjetregeering feitelijk erkend is sedert men haar vertegenwoordigers in den Volkenbond toeliet. Een erkenning der Sovjet-Unie door ons land voegt daar weinig aan toe.

Dus kan men zeggen :

« Wel het het dan zoo ! — of ook : Waarom zendt ge dan niet dom gelijk zoveel andere landen indien er voordeel bij te halen is.

De handelsbetrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en België zijn reeds aanzienlijk. Zelfs is de handelsbalans die ongunstig voor ons land was voor België is in den laatsten tijd zeer verbeterd. Wij voeren dus betrekkelijk meer uit naar Rusland dan vroeger.

Ook dit feit kan pro en contra gecommentaard worden : Men kan zeggen : Mits de handel toch kan gedreven worden, waarom moet er dan verandering komen door erkenning der Sovjets en het toelaten van consulaire andere diplomatische agenten der Sovjets in ons land. Doch men kan ook zeggen : Zoo de handel feitelijk toch zijn gang gaat kan de komst der Russische agenten onzen toestand ten opzichte van hun land slechts verbeteren.

Het is dus in een andere opzicht dat de vraag dient aangevat. België heeft te Genève tegenover de toelating van Rusland in den Volkenbond een neutrale houding aangenomen, en kan dus zonder zich tegen te spreken den huidigen toestand behouden of veranderen.

Maar het toelaten der Sovjet-vertegenwoordigers in België brengt hier een wijziging van belang in opzicht van communistische propaganda, te meer daar België voor de vrijheid van opinie in zijn grondwet en in zijn gewoonten, veel breeder is dan andere landen. De afgevaardigden der Sovjets zouden dus bij ons vrij spel hebben.

Maar het gevoeligste punt is onze kolonie, de Congo. En de vraag dient gesteld : Welke gevolgen zal de erkenning van Sovjet-Rusland voor de kolonie hebben ? Want te noeren is een kind, gemakkelijke prooi voor alle provilkat es, goede en kwade, vooral de kwade.

Nu weet men dat eenige groote krachten van het Communisme het bezoek is op de kleinen, de nederigen ook de vergeten. Van af hun ontstaan in 1917 hebben zij hun aard bewogen om tal van landen te verovenen, en zij zijn er in gelukt hier en daar den bodel totaal opgeslt n te zetten en onlusten te verwekken. China is er totaal ziek aan geworden, Britsch-Indië kent de beweging, het Verre Oosten roert. **Als Nederland zoo tegen erkenning van Sovjet-Rusland is gekant, is het vooral met het oog op Nederlandsch-Indië.**

Wij hebben, Goddank, tot nu toe Congo weten te vrijwaren, al zijn er sporadisch onrustige teekens gewaar en de Antwerpsche cel der communistische zeelieden daar niet vreemd aan was.

Hier hebben wij nog scherpe controlemiddelen. Zal het in Congo 't zelfde zijn, als men te Kinshasa, Elisabethstad en elders Sovjet-consuls vrij spel moet laten dank aan hun onschendbaarheid ?

Men dient dus te Brussel er tweemaal over na te denken alvorens den weg der erkenning van de Sovjet-Unie in te slaan.

Leest en verspreidt
« DE POSTRIJDER »
— Het oudste blad van Limburg. —